

Innst. 174 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:6 S (2009–2010)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å inn- føre en fleksibel foreldrepermisjon

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne ønsker en familiepolitikk som tar utgangspunkt i at den enkelte familie skal ha stor frihet til å finne de løsninger som passer dem best. Denne friheten må balanseres mot arbeid for likestilling og barnets beste. Forslagsstillerne mener disse målene oppnås best ved å erstatte dagens ordning med foreldrepermisjon i barnets første leveår med en tidskontoordning på 15 måneder pr. barn som foreldrene selv disponerer fram til barnet er 12 år.

Det har vært diskusjoner knyttet til spørsmålet om dagens foreldrepermisjon bør deles i tre, slik at tre måneder forbeholdes henholdsvis mor og far. Denne diskusjonen har i stor grad dreiet seg om at fedre må ta en større del av permisjonen det første året. Forslagsstillerne ønsker ikke å begrense foreldrepermisjonen til barnets første leveår. Det er viktig at den enkelte familie selv kan få velge om de vil ta ut permisjonen sin når barnet er seks måneder eller seks år. Forslaget innebærer at foreldre med utgangspunkt i egne behov velger om de ønsker å være hjemme med barna på heltid en periode, jobbe i redusert stilling eller om de ønsker lengre ferie mens barna er små. Forslagsstillerne vil stille som krav at hver av foreldrene tar minimum tre av disse 15 månedene.

Permisjonsordningen bør etter forslagsstillernes syn gjelde fram til barnet fyller 12 år.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å innføre en fleksibel foreldrepermisjon som gjelder fram til barnet fyller 12 år.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Gunn Karin Gjøl, Gunn Olsen, Kåre Simensen og Arild Stokkan-Grande, fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og Ib Thomsen, fra Høyre, Olemic Thommesen og Lars Bjarne Tvete, fra Sosialistisk Venstreparti, Einar Horvei, fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, og fra Kristelig Folkeparti, Øyvind Håbrekke, viser til at forslagsstillerne ønsker å gjøre dagens foreldrepermisjon mer fleksibel ved å utvide denne til å gjelde frem til barnet fyller 12 år.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, støtter ikke dette forslaget, da dagens ordninger gir gode muligheter til å kombinere arbeid og permisjon, og foreldrepermisjon har gitt de fleste barn gode muligheter til å bli godt kjent med sine foreldre og motta god og riktig omsorg i sine første leveår. For alle de familier som omfattes av ordningen er det verdifullt å kunne tilbringe tid sammen i en viktig tid for barnets sosiale og menneskelige utvikling.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er opptatt av at forel-

drepengeordningen skal legge til rette for en jevnere fordeling av omsorg og yrkesaktivitet mellom foreldrene. Det at fedre tidlig tar ansvar for barneomsorg er viktig for å etablere god kontakt mellom far og barn og bidrar til å gjøre fedre og mødres arbeidslivstilknytning mer lik. Siktemålet med fedrekvoten er å få flere fedre til å ta aktivt del i omsorgen i barnets første leveår. Erfaringene så langt viser at fedres uttaksmønster i stor grad følger lengden på fedrekvoten. I den videre utvikling av foreldrepengeordningen vil dette flertallet legge vekt på ordninger som bidrar til økt likestilling mellom foreldrene og styrking av fedres omsorgsrolle. Lengden av den totale stønadperioden og antall uker øremerket hver av foreldrene er viktige i denne sammenheng.

Komiteen vil påpeke at det er viktig å ha fokus på en familiepolitikk som tar utgangspunkt i at den enkelte familie skal ha stor frihet til å finne de løsningene som passer dem best. Komiteen er enig i at ulike foreldre har forskjellige behov, og det er viktig at politikken som føres tar høyde for dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre registrerer også at dagens ordning ikke fungerer like godt for alle familier, og den er en innblanding i familiens valgfrihet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener derfor en må få på plass en foreldrepermisjon som gir familien full frihet til å dele foreldrepermisjonen mellom mor og far. Disse medlemmer er av den oppfatning at målet hele tiden må være å gi barnet tid sammen med sine foreldre, noe vi sikrer gjennom å gi familien full frihet til å fordele foreldrepermisjonen seg imellom, slik de finner det best for sin familie. Disse medlemmer mener at det bør være opp til det enkelte par hvordan de vil fordele foreldrepermisjon mellom seg, men da innenfor den totale tidsramme som er i dagens ordning.

Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til Dokument 8:49 S (2009–2010) fra representanter fra Fremskrittspartiet om å gi familien full frihet til å dele foreldrepermisjonen mellom mor og far.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil understreke viktigheten av at barn får muligheten til å tilbringe mye tid med både mor og far i løpet av det første leveåret og ønsker å legge til rette for det.

Disse medlemmer vil på selvstendig grunnlag vurdere om det er behov for å gjøre endringer i dagens permisjonsordning, og ønsker derfor ikke å stemme for det herværende forslaget.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at samfunnet har ansvar for å ta vare på og beskytte familien, herunder legge til rette for gode oppvekstvilkår for alle barn. Dette medlem viser til at mange foreldre opplever at det er vanskelig å få nok tid til å være sammen med egne barn og finne en god balanse mellom arbeidsliv og familieliv. Dette medlem vil derfor gjøre hverdagen enklere ved å innføre en fleksibel foreldrepermisjon på 68 uker (16 måneder) som må benyttes innen barnet fyller 10 år. Permisjonen deles fritt, med unntak av 10 uker som er forbeholdt mor og 10 uker som er forbeholdt far.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en fleksibel foreldrepermisjon på 68 uker (16 måneder). Permisjonen må benyttes innen barnet fyller 10 år. Permisjonen deles fritt, med unntak av 10 uker som er forbeholdt mor og 10 uker som er forbeholdt far.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en fleksibel foreldrepermisjon på 68 uker (16 måneder). Permisjonen må benyttes innen barnet fyller 10 år. Permisjonen deles fritt, med unntak av 10 uker som er forbeholdt mor og 10 uker som er forbeholdt far.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til sine merknader og representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:6 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å innføre en fleksibel foreldrepermisjon – bifalles ikke.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 4. mars 2010

Gunn Karin Gjøl

leder

Solveig Horne

ordfører

Vedlegg**Brev fra Barne- og likestillingsdepartementet v/statsråden til familie- og kulturkomiteen, datert 11. desember 2009****Representantforslag 6 S (2009-2010) om å innføre en fleksibel foreldrepermisjon**

Jeg viser til brev av 5. november 2009 fra Stortingets Familie- og kulturkomité der departementet er bedt om å vurdere representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om å innføre en fleksibel foreldrepermisjon.

Dagens foreldrepengeordning

I dag er foreldrepermisjonen 46 uker med 100 prosent lønnskompensasjon eller 56 uker med 80 prosent lønnskompensasjon. Det ytes ikke foreldrepenger for inntekt over 6 ganger folketrygdens grunnbeløp. Av de 46/56 ukene er 3 uker før fødselen og 6 uker umiddelbart etter fødselen forbeholdt mor, mens 10 uker er forbeholdt far (fedrekvoten). Foreldrene kan, etter nærmere bestemte regler, dele de resterende 27/37 ukene mellom seg slik de ønsker. Foreldrepengene må tas ut innen tre år etter fødselen.

Dagens ordning gir svært gode muligheter til å kombinere arbeid og permisjon. Foreldrene kan for eksempel avbryte stønadperioden for å arbeide heltid en periode det første året og heller ta ut foreldrepenger som ekstra ferieuken senere. En annen mulighet er å gå tidligere tilbake i arbeid og arbeide redusert i kombinasjon med graderte foreldrepenger over en lengre periode. For å få forlenget permisjonen, må foreldrene motta mindre enn 100 prosent foreldrepenger til sammen. I 2008 mottok nærmere 92 000 mødre og fedre foreldrepenger. Av disse var det i underkant av 5000 personer (drøye 5 prosent) som benyttet seg av muligheten til å ta ut graderte foreldrepenger.

Den videre utviklingen av foreldrepengeordningen

I Soria Moria II framgår det at regjeringen har som mål å utvide fedrekvoten fra 10 til 14 uker og

den samlede permisjonstiden til 48 uker med 100 prosent lønnskompensasjon. Regjeringen vil også sikre flere fedre selvstendig opptjeningsrett til pappa-permisjon. I St.meld. nr. 8 (2008-2009) *Om menn, mannsroller og likestilling* framgår det i tillegg at regjeringen vil utrede en forenklet og likestilt foreldrepengeordning. Et ledd i dette arbeidet vil være å vurdere hvor fleksibel ordningen bør være.

En utvidelse av foreldrepengeordningen til 15 måneder der 3 måneder er forbeholdt hver av foreldrene og som kan tas ut til barnet er 12 år, vil være svært kostbart. Arbeids- og velferdsdirektoratet har beregnet en slik endring til å koste i størrelsesorden 4–6 mrd. kroner.

Jeg er opptatt av at foreldrepengeordningen skal legge til rette for en jevnere fordeling av omsorg og yrkesaktivitet mellom foreldrene. Det at fedre tidlig tar ansvar for barneomsorg er viktig for å etablere god kontakt mellom far og barn og bidrar til å gjøre fedre og mødres arbeidslivstilknytning mer lik. Siktemålet med fedrekvoten er å få flere fedre til å ta aktivt del i omsorgen i barnets første leveår. Erfaringene så langt viser at fedres uttaksmønster i stor grad følger lengden på fedrekvoten. I Island, der foreldrepermisjonen er 9 måneder hvorav 3 måneder er forbeholdt hver av foreldrene og 3 måneder kan fordeles fritt mellom dem, tar mødre stort sett ut hele 3-månedersperioden som er til fri fordeling. Også i Norge og Sverige tar fedre i liten grad foreldrepermisjon ut over den tiden som er forbeholdt far.

I den videre utvikling av foreldrepengeordningen vil jeg legge vekt på ordninger som bidrar til økt likestilling mellom foreldrene og styrking av fedres omsorgsrolle. Lengden av den totale stønadperioden og antall uker øremerket hver av foreldrene blir viktige spørsmål å vurdere.

